

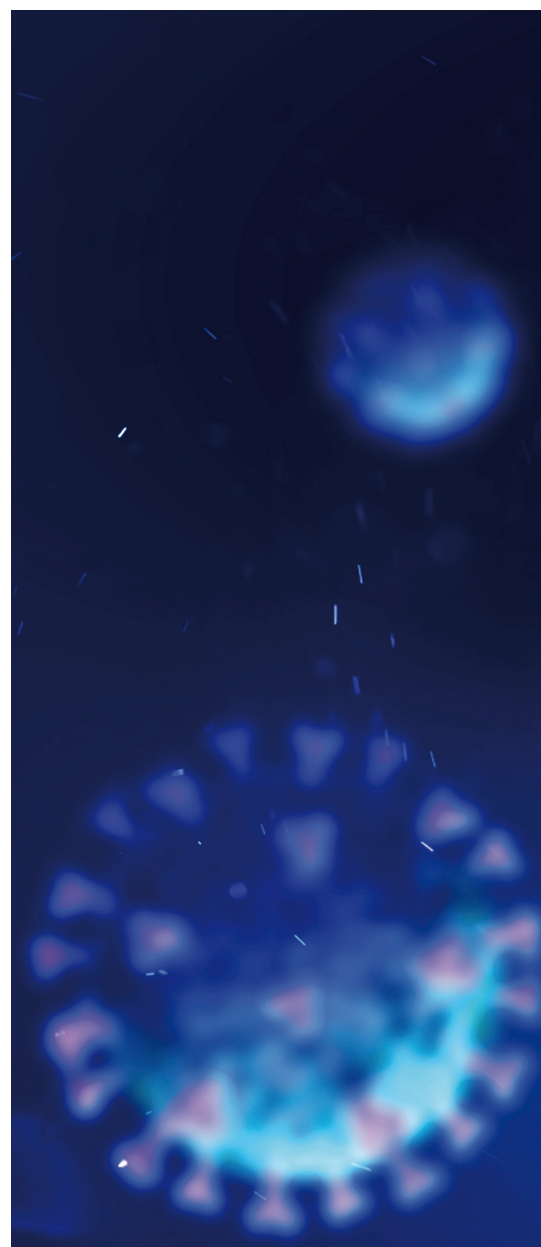
REWOLUCJA W APTEKACH – czyli o szczepieniach przeciw COVID-19

Pod koniec 2019 roku w mieście Wuhan w środkowych Chinach wykryto pierwsze przypadki zapalenia płuc spowodowane zakażeniem nowym typem wirusa. Początkowo zidentyfikowany patogen potraktowano jako lokalny problem. Gdy 31 grudnia 2019 roku świat witał Nowy Rok mało kto przypuszczał, że za chwilę obudzimy się w nowej rzeczywistości, którą do tej pory znaliśmy raczej z filmów science-fiction, aniżeli z prawdziwego życia. Wykryty u chorych z Wuhan koronawirus został nazwany 2019-nCoV, jednak w lutym 2020 pojawiła się jego nowa nazwa, którą dzisiaj zna każdy - SARS-CoV-2. Wirus ten rozprzestrzenił się z człowieka na człowieka na tyle szybko, że już 11 marca 2020 roku Światowa Organizacja Zdrowia podjęła decyzję o ogłoszeniu pandemii. Oznaczało to, że koronawirus przestał być lokalnym, chińskim problemem, a stał się zagrożeniem ogólnoswiatowym.

RODZAJE SZCZEPIONEK

Od samego początku pandemii naukowcy z całego świata skupiali się na dokładnym poznaniu nowego wirusa, sposobach leczenia zakażonych pacjentów, a także metodach ochrony ludzi przed tym patogenem. Wcześniejsze doświadczenia, jak i wspólny wysiłek spowodowały, że pod koniec 2020 roku mogliśmy świętować wprowadzenie szczepionki na koronawirusa SARS-CoV-2. Na dzień dzisiejszy dopuszczony do programu szczepień w Polsce są szczepionki mRNA firm Pfizer-BioNTech oraz firmy Moderna. Matrycowy lub inaczej informacyjny kwas rybonukleinowy, czyli w skrócie mRNA, zawiera dane o tym, jak komórka ma wytworzyć konkretne białko, aby pobudzić układ odpornościowy. Większość znanych nam

dotąd szczepionek zawierała osłabione lub inaktywowane patogeny. Szczepionki wymienionych wcześniej firm zawierają z kolei wytworzony w laboratorium mRNA, który uczy nasze komórki jak wytworzyć nieszkodliwe tzw. białko S (kolca). Białko to znajduje się na powierzchni wirusa SARS-CoV-2. Co ważne, mRNA ze szczepionki nie jest magazynowane w organizmie, jak również nie ma możliwości wnikięcia do jądra komórkowego, stąd nie ma obaw o ewentualne zmiany DNA. Wytworzone przez nasze komórki białko kolca jest prezentowane na ich powierzchni, a to z kolei pobudza nasz układ odpornościowy. Wytworzone w ten sposób przeciwciała (odpowiedź humoralna), jak i limfocyty T (odpowiedź komórkowa) stanowią obronę w sytuacji, gdy

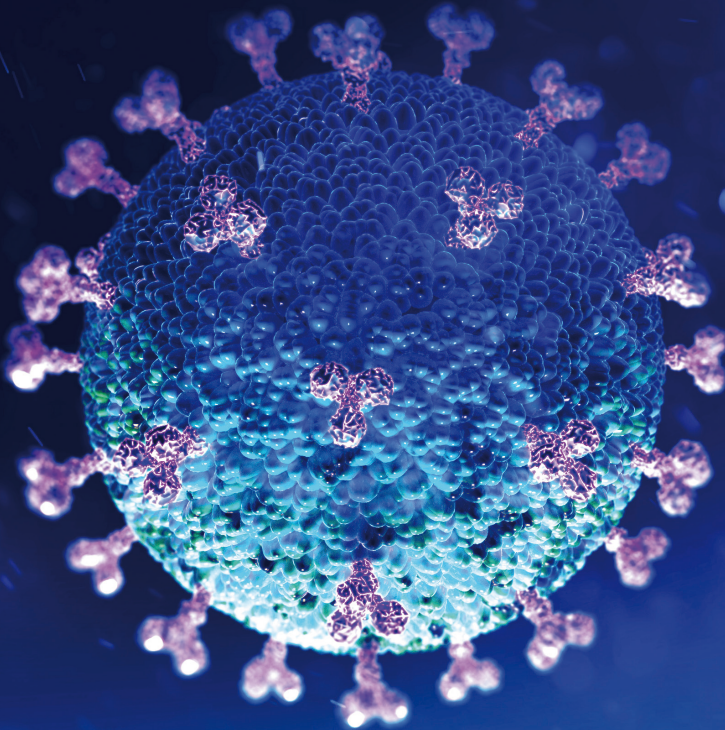
do naszego organizmu wnuknie „prawdziwy” wirus SARS-CoV-2. Firmy Astra-Zeneca oraz Janssen Pharmaceutical zastosowały inny pomysł, który nazywamy szczepionką wektorową. Wektorem jest niezdolny do

Szybko okazało się, że Narodowy Program Szczepień przeciw COVID-19 jest dużym wyzwaniem logistycznym. Aby mu sprostać 29 maja 2021 roku w życie weszła ustawa, która dała farmaceutom możliwość otwierania punktów szczepień przeciw COVID-19 w aptekach. Szczepienia w aptekach nie są niczym nowym w skali światowej, jednak dla polskich aptek to istna rewolucja.

namnażania, a tym samym nieszkodliwy wirus (w tym wypadku adenowirus), którego zmodyfikowano w laboratorium przez

następnie jest rozpoznawane jako obce przez nasz układ odpornościowy, podobnie jak w przypadku szczepionek mRNA.

ochrony przed zachorowaniem, jednak znacząco obniża ciężkość występujących objawów.

dodanie genu kodującego białko kolca. Po podaniu takiej szczepionki adenowirus wnika do komórek organizmu, gdzie rozpoczyna się produkcja białka S, które

Warto podkreślić, że sam adenowirus, jak i informacja genetyczna, są szybko niszczone i usuwane z organizmu. Co ważne, żadna ze szczepionek nie gwarantuje 100%

Szybko okazało się, że Narodowy Program Szczepień przeciw COVID-19 jest dużym wyzwaniem logistycznym. Aby mu sprostać 29 maja 2021 roku w życie >>

Są trzy metody, aby zapisać się na szczepienie. Możemy skorzystać z ogólnopolskiej infolinii 989, zarejestrować się przez internetowe konto pacjenta, tzw. IKP lub skontaktować się bezpośrednio z punktem szczepień. Warto zaznaczyć, że w celu rejestracji potrzebna będzie tylko znajomość numeru PESEL oraz naszego numeru telefonu komórkowego. Podanie kontaktu jest istotne, ponieważ tą drogą otrzymamy zarówno powiadomienie o pozytywnej rejestracji, jak również przypomnienie przed samym terminem szczepienia.

weszła ustawa, która dała farmaceutom możliwość otwierania punktów szczepień przeciw COVID-19 w aptekach. Szczepienia w aptekach nie są niczym nowym w skali światowej, jednak dla polskich aptek to istna rewolucja. Warto podkreślić, że absolwenci studiów wyższych na kierunku farmacja nie nabywają uprawnień do wykonywania szczepień wraz z otrzymaniem prawa wykonywania zawodu. Aby farmaceuta mógł świadczyć tę nową usługę musi przejść

odpowiednie szkolenie, które składa się z części teoretycznej i praktycznej. Po ich pozytywnym zaliczeniu otrzymuje państwowy certyfikat potwierdzający uprawnienie do wykonywania szczepienia. Dodatkowo farmaceuci mogą przeszkolić się w zakresie zakwalifikowania pacjentów do szczepień. Osoba legitymująca się wspomnianymi certyfikatami nabywa uprawnienia do kwalifikacji oraz wykonania samego szczepienia.

Szczepienie może być wykonywane w dwóch miejscach w aptece. Pierwszym z nich jest izba ekspedycyjna, a drugim pomieszczenie biurowe/szkoleniowe. Warto zauważyć, że bez względu na wybrane miejsce, pacjent ma się czuć intymnie oraz swobodnie, co często można zapewnić rozstawiając parawan. Sam proces szczepienia nie różni się niczym od przyjętego już wcześniej schematu. Pierwszym etapem jest przeprowadzenie kwalifikacji do szczepienia. W tym celu farmaceuta analizuje odpowiedzi, których pacjent udzielił w przygotowanej przez Ministerstwo Zdrowia ankiecie. Na ich podstawie aptekarz może podjąć decyzję o kwalifikacji lub braku kwalifikacji do szczepienia, jak również o odroczeniu terminu podania szczepionki. Ważne, aby ankiety nie wypełniać kilka dni wcześniej, ponieważ są w niej pytania dotyczące aktualnego stanu zdrowia. Odpowiedź twierdząca udzielona na pewne pytania, m.in. dotyczące wystąpienia w przeszłości wstrząsu anafilaktycznego powodują, że decyzję o kwalifikacji musi podjąć lekarz. Po pozytywnej kwalifikacji, kolejnym etapem jest podanie szczepionki w postaci iniekcji domięśniowej. Po zastrzyku zaleca

Ostatnie miesiące pokazały, że szczepienia w aptekach cieszą się dużą popularnością. Farmaceuci chętnie podjęli się tego nowego wyzwania, które rozszerzyło katalog usług dostępnych w aptekach. W niedługim czasie, powinna pojawić się także kolejna nowelizacja, która pozwoli farmaceutom wykonywać także szczepienia przeciw grypie.

się odczekanie około 15 minut w punkcie szczepień. Ma to na celu sprawdzenie, czy po iniekcji nie zachodzą nagle reakcje alergiczne, z których najgroźniejsza to wstrząs anafilaktyczny. Może on wystąpić po podaniu każdej szczepionki. W przypadku szczepionek przeciw wirusowi SARS-CoV-2 ryzyko wystąpienia wstrząsu anafilaktycznego jest niezmiernie małe, statystycznie 1-1,3 przypadków/1 milion podanych szczepionek.

Są trzy metody, aby zapisać się na szczepienie. Możemy skorzystać z ogólnopolskiej infolinii 989, zarejestrować się przez internetowe konto pacjenta, tzw. IKP lub skontaktować się bezpośrednio z punktem szczepień. Warto zaznaczyć,

że w celu rejestracji potrzebna będzie tylko znajomość numeru PESEL oraz naszego numeru telefonu komórkowego. Podanie kontaktu jest istotne, ponieważ tą drogą otrzymamy zarówno powiadomienie o pozytywnej rejestracji, jak również przypomnienie przed samym terminem szczepienia. Skierowania są wystawiane automatycznie przez system Ministerstwa Zdrowia. Zasady wystawiania skierowań często ulegają modyfikacji, stąd w razie wątpliwości warto skontaktować się z punktem szczepień lub skorzystać z infolinii 989. Same schematy podawania szczepionek również ulegają zmianie. Na przykład do 2 listopada 2021 roku jedyną szczepionką dopuszczoną jako dawka przypominająca była szcze-

pijonka firmy Pfizer-BioNTech. Od tego dnia schematy dawek przypominających uległy modyfikacjom, ponieważ dopuszczono również podanie połowy dawki szczepionki firmy Moderna.

Ostatnie miesiące pokazały, że szczepienia w aptekach cieszą się dużą popularnością. Farmaceuci chętnie podjęli się tego nowego wyzwania, które rozszerzyło katalog usług dostępnych w aptekach. W niedługim czasie, powinna pojawić się także kolejna nowelizacja, która pozwoli farmaceutom wykonywać także szczepienia przeciw grypie.

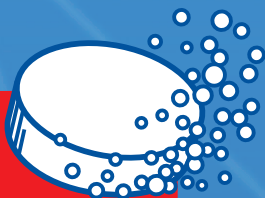
SZYMON SIUDAK

Pracownik Apteki

ACC[®] Optima

Panujemy nad kaszlem!

JEDNA tabletką
POTRÓJNE działanie

ACC[®] optima, 600 mg, tabletki musujące. Skład: 1 tabletką musującą zawiera 600 mg acetylocysteiny, laktozę i sól. **Wskazania:** lek rozrzedzający wydzielinę dróg oddechowych i ułatwiający jej odkrztuszenie u pacjentów z zapaleniem oskrzeli związanym z przeziębieniem. **Przeciwwskazania:** Nadwrażliwość na którykolwiek ze składników leku, czynna choroba wrzodowa, ostry stan astmatyczny. Nie stosować u dzieci w wieku poniżej 14 lat. Opakowania: 10 tabletek musujących. **Podmiot odpowiedzialny:** Sandoz GmbH, Biochemiestrasse 10, A-6250 Kundl, Austria. Pełna informacja o lekach dostępna w Sandoz Polska Sp. z o.o., ul. Domaniewska 50C, 02-672 Warszawa, tel. 22 209 70 00, www.sandoz.pl.

SANDOZ A Novartis
Division

Przed użyciem zapoznaj się z ulotką, która zawiera wskazania, przeciwwskazania, dane dotyczące działań niepożądanych i dawkowanie oraz informacje dotyczące stosowania produktu leczniczego, bądź skonsultuj się z lekarzem lub farmaceutą, gdyż każdy lek niewłaściwie stosowany zagraża Twojemu życiu lub zdrowiu.